

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An irritatiua potestas extendatur ad vota emissa tempore subiectionis,
neque tunc irritata. §. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

facti ex licentia superioris, si eam irritationem petat a successore in officio, non teneri manifestare se vovisse ex licentia data. Quia talis licentia (vt diximus) non minuit potestatem superioris. Si vero eam petat ab eodem superiore, manifestare tenetur, si ipse superior dat licentiam immemor sit. Quia difficilius multo irritationem concedet, cum obligetur considerare, sit ne causa sufficiens concedendi irritationem? Vt bene aduertit Sanchez lib. 4. cap. 27. numero 36. Et addit; causa sufficiens re vera proposita valere irritationem; etiamsi licentia concessa teneatur. Quia ob id solum eius expressio opus erat.

11. Quod si inquiratur; quare causa sit sufficiens reuocandi licentiam, & irritandi votum cum licentia emissam? Respondeo; si reuocatio, & irritatio faciendae est a successore illius, qui licentiam dedit, eam solum causam desiderare, quae requiritur ad irritanda vota sine licentia emissam; quae minima est, & in multorum sententia nulla, vt postea videbimus. At si faciendae est ab eodem superiore, grauior causa desideratur prudentis arbitrio iudicanda. Quia ratione licentiae concessae est ille superior quasi particeps voti. Non tamen requiritur aequa causa, ad dispensandum; quia dispensatio absque causa nulla est, secus irritatio. Suar. lib. 6. de voto cap. 8. num. 9. Sanchez lib. 4. cap. 27. num. 30. & lib. 9. de matrimon. disp. 40. num. 7. circa finem.

12. Rursum petes; quando censetur superior concedere subdito licentiam vouendi? Respondeo, censendum esse concedere non solum quando consensus voluntatis subditi tribuit facultatem vouendi, sed etiam quando votum factum approbat, in illoque consentit. Sic Sanchez. affirmans esse omnium lib. 4. de voto c. 27. num. 42. Et rationem reddit. Quia quoties consensus non requiritur ad actus valorem, potest praestari ante & post & in ipso actu, vt multis allegatis probat Matienzo lib. 1. recopilat. tit. 3. leg. 5. Gloss. 1. num. 1. & 2. Quod in hoc casu contingit cum votum subditi ante consensum superioris validum sit, & obligatorium. Solumque ab illo consensu pendeat, vt firmitatem accipiat, ne possit licite absque graui causa reuocari. Non tamen censetur licentia concedi ad votum ex eo, quod impetres licentiam ad rem voto promissam exequendam, v.g. impetrauit licentiam ad ieiunandum omnibus sexis feriis, ad donandum aliquid ex tua legitima vel ex bonis monasterij, non ob eam causam censendum es impetrauit licentiam vouendi ieiunare, aut donationem facere. Quia res sunt omnino diuersae, neque vna ex alia sequitur faciendum esse votum, cum votum astringat vouentem ad rei promissae executionem sub graui culpa, & potestatem superioris limiter, ne possit absque graui causa executionem impedire. Neque obstat, dantem facultatem ad contrahendum censeri dare facultatem ad promittendam iuxta legem oratio ff. de sponsalibus. Quia vt recte dicit Sanchez. l. 9. de matrimon. disput. 40. num. 10. post medium & lib. 4. sum. cap. 27. num. 43. Promissio & pactum contrahendi regulariter, & vt in plurimum praecedit in humanis contractibus, & est via & dispositio ad illum. At votum nec regulariter praecedit opus, neque est via ad illud, cum sit alterius ordinis, & consequenter licentia data ad faciendum opus, non includitur votum tale opus exequendi.

13. Difficultas tamen est; an sufficiat taciturnitas & dissimulatio Superioris cognito voto? Probabile est sufficere ex regula. Qui tacet consentire videtur, & probat Textus in cap. 30. Numer. Vbi dicitur. Quod si audiens vir tacuerit & in alterum diem distulerit sententiam, quidquid vouerat (scilicet vxor) reddet; neque potest eius votum iam pro libito irritari. Sic Innocentius cap. scriptura de voto num. 4. Ioannes Andreas num. 4. Cardinalis q. 12. Valentia disp. 6. q. 6. punct. 6. q. 1. Sayro in Clauis Regia lib. 6. c. 6. n. 16. & alij relati a Sanchez. d. c. 27. n. 47. & lib. 9. de matrimonio disp. 40. n. 9. Ad duntaxat ij Doctores debere Superiorem audito voto contradicere statim, vel saltem eo die. Nam eo transacto non esse locum contradictioni.

14. Nihilominus probabilis est, taciturnitatem absque consensu interno Superioris neque sufficere ad voti confirmationem; neque illius esse signum sufficiens. Prior pars conclusionis clara est; quia votum subditi nulla alia via firmatur, quam Superioris consensu. Quia sub illius conditione emittitur. Ergo consensu deficiente infirmum manet. Secunda conclusio pars probatur. Quia consentire in votis subditorum non est fauorabile Superiori sed subditio; siquidem eo consensu posito non potest pro libito votum irritare, sed indiget graui causa. At regula illa, Qui tacet, in fauorabilibus intelligitur. Locum vero Numer. inferens consensum ex sola taciturnitate vnius diei ceremonialis erat; ac proinde talis dispositio cessauit; & quocumque tempore est locus contradictioni dum non fuerit datus consensus. Et ita docuit D. Thom. in 4. dist. 32. sine Suar. lib. 6. de voto c. 6. n. 14. & c. 4. n. 20. Sanchez alij relati lib. 4. cap. 27. n. 46.

15. Verum si taciturnitati addatur consensus internus, & vouenti non manifestus, sentiunt Doctores non pauci

sufficere, vt tale votum dicatur factum de licentia Superioris. Sic indicat Suarez vtrouque loco, Sanchez expresse num. 47. Ratio est; quia est apposta conditio ad voti firmitatem requisita, quae erat Superioris consensus; neque vllibi cauetur, quod debeat esse manifestus. Adde talem consensum aliquo modo manifestari nempe taciturnitate. Nam licet taciturnitas, & dissimulatio in praedictantibus non sit iudicium sufficiens consensus; tamen quia haec taciturnitas efficit validum actum, & firmum: praesumptio pro valore actus prior est & praerferenda vt ex multis probat Menoch. de praesumptionibus lib. 1. quest. 29. n. 3. & latius lib. 6. nota praesumptione 4. & de arbitrijs lib. 2. casu 472. num. 2.

Ceterum cum necessarium sit, vt Superior consentiens in votis subditi, subditio talem consensum manifestet per se, vel per literas, vel per nuntium proprium vt affirmat idem Sanchez. d. l. 9. cap. 27. num. 5. in principio. licet lib. 9. de matrimon. disp. 40. num. 10. in medio contrarium videatur sententiae. Quia hic consensus est fauor & gratia subdito facta; ac proinde debet ipsi intimari vt profit iuxta Text. in cap. si sibi absenti de praebendis in 6. & alij relati a Sanchez. lib. 3. de matrimon. disp. 36. num. 2. At cum taciturnitas non sit sufficiens iudicium consensus in praedictantibus sibi, vt ipsemet Sanchez. probat lib. 1. de matrimon. disp. 5. num. 5. absolute non est dicendum, concessam esse licentiam subdito ex eo, quod Superior audito voto taceat, & dissimulet, etiamsi intemum habeat consensum; si tamen alio signo praeter taciturnitatem consensum non manifestet. Neque obstat, praesumptionem pro valore actus omnibus alijs praesumptionibus praerferendam esse. Id enim est verum in actibus elicitis ab eadem persona & sibi facientibus; non tamen in actibus sibi praedictantibus. Adde ex parte vouentis etiamsi Superior consensus non praebet, sed suspendat, validum esse votum, & obligatorium. Ergo ex illa parte firmitatem habet. Neque obstat secundo, Superiorem vouentem non irritare vota subditi manere obligatam ad ea non irritanda, etiamsi votum subdito non manifestet. Quia votum superioris neque est lex, neque gratia facta subdito, & ideo non est opus ei intimari. At consensus & licentia ad vouendum est gratia, & quasi quaedam donatio facta subdito, debet ergo intimari. Haec autem intimatio debet fieri a superiore immediate, vel per nuntium ad id specialiter destinatum. Quia voluntates Superiores & subditi debent aliquo modo voti.

Illud tamen est omnino certum, teneri subditum votum exequi si videat Superiorem non contradicere eum possit. Quia talis non repugnancia licet non sit approbatio voti vt opte damuosa Superiori; est tamen permissio rei promissae exequenda. Sanchez. d. l. 9. cap. 27. in fine num. vltimo.

§. III.

An irritatiua potestas extendatur ad vota emissam tempore subiectionis, neque tunc irritata?

S V M M A R I V M.

- 1 Eximi potest quis a subiectione absolute, & simpliciter, vel secundum quid.
- 2 Vota subditi exempti irritari non possunt.
- 3 Vota religiosi creati Episcopi non possunt a Praelati regularibus irritari, idem est de votis religiosi eiciti, vel transfertis ad aliam religionem, comparatione priorum Praelatorum.
- 4 Vota realia filiorum puberum non possunt a parentibus irritari si sui iuris facti sunt.
- 5 Quid de votis ante pubertatem emissis, neque in pubertate confirmatis?
- 6 Quid de potestate curatoris ad irritanda vota personalia minorum in pueritia emissam.
- 7 Quid de potestate matris?
- 8 Vota vxoris tempore matrimonij emissam, nec tunc irritari non possunt irritari tempore diuortij.
- 9 Idem est de votis seruorum si libertatem consequantur.
- 10 Quando censentur vota confirmari.
- 11 Votum personale impuberis, si post pubertatem committitur, non potest a parente irritari.
- 12 Quid si vouens redeat ad prius votum?
- 13 Quid de voto emissam ab impubere implendo post pubertatem, vel sub conditione tunc contingente?
- 14 Quid si hoc constet sit penaliter?
- 15 An votum puberis non petendi irritationem voti emissam in impubertate sit illius confirmatio?
- 16 Quid de voto disjuncto & indeterminato, determinato tamen post pubertatem?

1. **D**upliciter subditus eximi potest à subiectione. Primo absolute. Secundo comparatione superioris determinati, v. g. religiosus creatus Episcopus non eximitur absolute à subiectione, cum Pontifici vt regularium supremo Prælato maneat subiectus, esto exemptus sit à potestate Prælatorum regularium; at filius emancipatus & sui iuris, integrè à patria potestate eximitur, & vxor diuortio celebrato ob viri adulterium & seruus impetrata libertate. Quæstio ergo est; an vota emissa à religioso, à filio, ab vxore, à seruo tempore, quo ij subiecti erant, possint irritari transacta subiectionis tempore ab eisdem Prælati, ac si tempus subiectionis lapsum non esset?

2. Dicendum est si integra illorum Prælatorum potestas extincta, vel suspensa sit, nequaquam vota irritare poterunt. Secus vero si non sit extincta vel suspensa. Quia fundamentum irritationis est dominatia potestas. Sic expressè tradit Sanchez lib. 4. cap. 30. num. 7. & 8. Layman. lib. 4. tract. 4. cap. 7. numero 11. & alij Doctores in illationibus referendis.

3. Hinc inferitur, nullum Prælatum regularem posse irritare vota religiosi in Episcopatum assumpti. Quia assumptione Episcopatus à Prælatorum regularium potestate religiosus exemptus est. At quia exemptus non est à Pontifice, vt potest supremo regularium Prælati; ea de causa Pontifex illius vota irritare potest, sed nullus alius. Sic Suar. l. 6. de voto c. 7. num. 10. Sanch. cap. 30. num. 21. Layman. d. cap. 7. num. 11. Vnde non probo quod docet S. a. verb. voti irritatio num. 5. Nempe Prælatum regularem irritare posse vota religiosi, facti Episcopi nec in Episcopatu confirmata. Non probo, inquam, quia communis potestas regularis Prælati in religiosum per assumptionem Episcopatus est extincta. Si vero deposito Episcopatu ad religionem redeat, iam poterunt Prælati regulares vota ante Episcopatum emissa irritare. Quia iterum in eorum subiectionem religiosus redit; imò poterunt irritare vota tempore Episcopatus emissa, vt potest facta à vero religioso & consequenter sub conditione beneplaciti sui superioris quicumque fuerit. Sanchez dicto cap. 30. num. 22. Idem ferè quod dictum est de religioso Episcopo, dicendum est de eo qui in perpetuum à religione iuste eiecit est. Quia hac eiectionis sententia à regimine & gubernatione Prælatorum regularium excluditur, & ab illorum dominio separatur. Secus vero dicendum videretur, si solum pro limitato tempore eieceretur ad tritentes, vt pœnam alicuius delicti lueret: tunc enim non à religione separatur, sed extra loca religiosa confinuitur ad pœnas debitas sustinendas; ac proinde manet eisdem Prælati subiectus, illique eius vota irritare poterunt. Sanch. dicto cap. 30. à num. 25. & sequentibus. Ad idem est, si religiosus ad aliam religionem iuste transierit, non poterunt Prælati prioris religionis vota ibi emissa irritare. Quia per transiitum perfectum qualis est professio, est eorum iurisdictionis extincta; per transiitum vero imperfectum scilicet notuiturum est suspensa; quippe qui eo durante nec cum rege gubernatiue possunt. Sanchez d. cap. 30. num. 28. & sequentibus.

4. Secundo inferitur vota realia filiorum puberum non posse à parentibus irritari postquam sui iuris effecti. Quia cessat in parentibus fundamentum irritationis, quod est bonorum filij administratio. Sic Suarez lib. 6. de voto cap. 5. num. 13. & cap. 6. num. 11. Sanch. l. 4. cap. 30. num. 12. Idem est de votis personalibus filiorum impuberum post pubertatem confirmatis. Quia ratione confirmationis exempta fuerunt à parentum iurisdictione; sicuti si tempore pubertatis fuissent de nouo emissa. Sanch. & Suar. supra.

5. Difficultas autem est de votis ante pubertatem emissis nec in pubertate confirmatis, possintne pater, curator & mater, ea post pubertatem & emancipationem irritare? Negant Sotus lib. 7. de iusticia quest. 3. art. 2. dub. vlt. Aragon. 2. 2. q. 88. art. 9. sine. Rosella verb. votum 2. num. 13. conclus. 3. Alcozet sum. cap. 16. conclus. 5. & probabilem reputat Sanch. lib. 4. sum. cap. 30. num. 4. Fundamentum est; quia esto impuberum vota emissa fuerint sub tacita conditione. Si parenti placuerint; at hæc conditio subintelligenda est cum addito; si parenti, inquam, placuerint dum personam filij gubernat, sicuti in votis realibus in pubertate emissis intelligitur, quæ tamen transacta pubertate non irritantur. Deinde parenti non competit gubernatio filij in votorum personalium obligatione post pubertatem, nam ea obiecta filius ea in parte est sui iuris. Ergo nequit illius vota in impubertate emissa irritare post pubertatem. Nam hæc irritatio iniri debet potestati dominatiue. Alias posset irritare emissa tempore pubertatis. Nihilominus probabilius censo patrem irritare posse filiorum impuberum vota post eorum pubertatem, vel emancipationem si tempore pubertatis confirmata non sint. Sic Caietanus 2. 2. q. 89. art. 5. post principium Nauarr. c. 12. num. 71. Sayro Clani Regia l. 6. cap. 10. num. 6. Sanch. lib. 4. cap. 30. num. 9. Lessius l. 2. c. 40. dub. 14. num. 8. in 2. editione. Bonacii d. disp. 4. quest. 1. de voto punct. 7. §. 2. num. 19. Suar. lib. 7. de voto Feid. à Castro. Sum. Mor. Pars I II.

cap. 6. num. 8. Valent. 2. 2. disp. 6. q. 6. punct. 6. quest. vlt. Azor 1. part. lib. 11. cap. 17. quest. 7. & alij plures apud ipsos. Ratio est; Quia occasio ob quam ius concessit parentibus posse irritare impuberum vota fuit; vt illis in obligatione contracta in ætate ita debili & infirma subuenirentur; at si parentes non possent post pubertatem impuberes vota irritare, non satis prouisum esset eorum imbecillitati; cum eo tempore astringantur impuberes obligatione contracta in ætate debili & infirma. Ergo dicendum est, parentes hanc potestatem semper habere, & confirmari efficaciter potest ex cap. vlt. de sententia excommunicationis. Vbi conceditur Episcopis potestas absolendi à sententia excommunicationis pueros, qui ante pubertatem clericos percusserint; tancti; post pubertatem petierint absolui. Quia non spectatur tempus, in quo petunt absolui; sed in quo fuit delictum commissum. Sic non debet spectari tempus in quo irritatio petitur, sed in quo obligatio contracta fuit. Neque obstant contraria. Ad primum. Nego vota impuberum habere illam conditionem si patri placuerint restrictam ad tempus impubertatis; quia nullo iure talis restrictio fundatur; neque erat conueniens. Neque est simile de votis realibus filiorum puberum. Nam hæc non irritantur ob conditionem proueniendem ex modo imperfecto uouendi sicut irritantur vota impuberum; sed irritantur ob conditionem proueniendem ex materia promissa, cuius administratio patri competit durante filij subiectione, ea verò transacta cessat administratio, & consequenter cessat potestas ea vota realia irritandi. Ad secundum. Concedo parenti post pubertatem non competere gubernationem filij in votis post pubertatem factis; nego tamen non ei competere in votis ante pubertatem emissis; siquidem sub illius beneplacito quatenus pater est, fuerunt emissa. Cum autem esse patris non amiserit, neque amittit potestatem deobligandi filium ab illis votis.

6. De curatore autem plures sentiunt non posse post pubertatem vota personalia minoris in puericia emissa irritare. Quia curator datus est ad gubernationem minoris in bonorum administratione non in persona lege in copulandis 9. Codice de nuptiis. Ibi. Nec curatoris; qui solum rei familiaris sustinet administrationem, cuius officium durat vsque ad vigesimum quintum annum completum quo tempore finitur pubertas, sed irritare vota personalia est actio spectans personam minoris non eius bona. Ergo curator hac potestate non gaudet. Item illa vota fuerunt emissa sub conditione, si patri placuerint, & illo defuncto si placuerint tutori; non autem emissa fuerunt sub conditione, si curator placuerint; quia tempore, quo fuerunt emissa non erat dabilis curator. At tutoris officium cessat obiecta pubertate. Institut. quibus modis tutela finitur in principio. Ibi pupilli pupillæque cum puberes esse coeperint à tutela liberantur. Ergo cessat in iure potestas ea vota irritandi. Neque transit in curatorem. Tum quia sub beneplacito curatoris non fuerunt emissa. Tum quia curator non succedit patri in gubernatione filij tempore impubertatis, sed pubertatis. Et ita tenet Suarez lib. 6. de voto cap. 6. num. 24. Ceterum probabilius credo posse curatorem minoris vota illius in puericia facta nec in pubertate confirmata irritare, sicut poterat pater si viueret. Sic docuit Sanch. lib. 4. cap. 30. num. 15. Layman lib. 4. sum. tract. 4. cap. 7. num. 11. Lessius lib. 2. cap. 40. dub. 14. num. 8. in 2. editione. Emanuel S. a. verbo votum ibi de voti irritatione num. 5. & alij plures, tamen nomen tutoris pro curatore vsurpent. Ratio est; quia curator succedit in gubernatione filij in potestate, quæ patri conuenire debebat eo tempore si viueret. Sed probaturum est numero præcedenti patrem irritare posse vota filij puberis ante pubertatem emissa nec post pubertatem confirmata. Ergo idem poterit curator. Neque obstant contraria. Ad primum nego curatorem gaudere tantum potestate res minoris administrandi directe & per se, Quia indirectè gaudet potestate administrandi personam; sicut tutor primo & per se datur ad personam pupilli gubernandam, secundario ad gubernanda illius bona, vt constat ex §. datus instituit. de excusat. tutor. & ratione huius potestatis indirectæ potest curator vota personalia minoris in puericia facta nec post confirmata irritare. Ad secundum dico vota impuberum habere conditionem si patri placuerint & consequenter; si placuerint illi qui in eius potestate successerit; ac proinde si placuerint tutori casu, quo extincta non fuerint tempore pubertatis. Neque obstat non posse dari curatorem eo tempore, quo fuerunt emissa; quia curator non succedit parenti pro eo tempore, sed pro tempore pubertatis in potestate, quæ tunc parenti competet; & cum hæc extendatur ad vota antea emissa, etiam extenditur potestas curatoris.

7. De matre, si curatrix sit, idem est dicendum, ac de illis curatoribus. At si hoc officium non exercet; tamen nullus sit curator vota impuberis post pubertatem non poterit irritare. Quia matris qua mater est nulla filij puberis gubernatio à iure conceditur, neque personæ neque bonorum. Sanchez l. 4. c. 30. num. 17.

8. Tertio inferitur; vota vxoris tempore matrimonij emissa

nec tunc irritata nullatenus posse durante diuotio irritari; tamen confirmata non fuerint. Quia vt inferius videbimus maritus sola ea vota vxoris irritare potest, quae sibi praedictauerint. At durante diuotio nullum possunt praedictauerint. Ergo ea irritare non poterit. Praeterea quia ratione diuotij eximitur mulier etiam si nocens sit a subiectione viri. At diuotio cessante vel per remissionem iniuriae vel per simile delictum innocentis; cum res redeant ad pristinum statum, irritare poterit vir vxoris vota tempore matrimonij emissa, ac si nullum esset factum diuotium, emissa vero tempore diuotij vel antea emissa sed tunc confirmata poterit vir irritare eodem modo ac potest si essent emissa matrimonium contractum. Quod si petas; an liceat innocenti instaurare matrimonium per remissionem iniuriae vt vota nocentis irritet, vel vt a nocente sua propria vota irritentur? Respondeo vt nocentis vota irritet, bene posse. Quia vota nocentis iuri quod habet innocens matrimonium instaurandi impedire non possunt. At nullatenus poterit matrimonium instaurare vt a votorum propriorum obligatione eximat, si ea sint, quae obstant obligationibus coniugij instaurari; qualiter votum religionis vel castitatis obstat. Quia ad illorum votorum executionem astringitur vt ipse omnino liber & expeditus. Nequit ergo hanc obligationem propria voluntate excutere. Consentit his Sanchez cap. 30. a num. 18.

9. Quarta inferitur vota serui tempore seruitutis emissa nec tunc irritata non posse a domino irritari concessa seruo libertate. Quia iam non est dominus, sed persona particularis; neque illa vota serui emissa fuerunt sub conditione, si placeant Domino quatenus Petrus est, sed quatenus Dominus est. Sic Lessius lib. 2. cap. 40. dub. 14. num. 36. in 2. editione Suar. lib. 6. cap. 6. n. 1. sine Sanchez alius relati lib. 4. cap. 30 n. 32. Tamen si absque fundamento contrarium sentiant Valent. disp. 6. q. 6. punct. 6. quae. ult.

10. Sapius diximus in hoc puncto posse irritate Superiorem nempe parentem vota filiorum dummodo post subiectionem confirmata non sint. Inquires ergo quando censentur vota in subiectione emissa post subiectionem confirmata? v. g. emissa in pueritia, confirmata post pubertatem? Breuiter respondeo, non censeri confirmata per approbationem parentis, (tamen si contrarium sentiant Suarez lib. 6. cap. 6. num. 15. & 16. Sayro lib. 6. in Clauis Regia cap. 10. num. 28.) Quia haec approbatio nec prius parentem potest gubernare filij sed solum praestat ne pro libito & absque causa licite irritare possit filij vota Sanchez cap. 30. num. 36. Deinde non censetur confirmata ex eo quod vouens voluerit illa exequi. Quia haec voluntas non immutat obligationem antea contractam, sed illi quantumvis infirma annexa est. Sic Nauar. cap. 12. numer. 71. Azor 1. parte. lib. 11. cap. 17. quae. 7. Valentia 2. 2. disp. 6. q. 6. punct. 6. quae. ultima. Suar. cap. 6. n. 12. & 13. Lessius lib. 2. cap. 40. dub. 14. num. 83. Sanch. lib. 4. sum. cap. 30. num. 38. Neque item censentur confirmata, tamen si saepe renouarentur, seu repetantur vt firma, credendo firma & irritabilia esse. Quia huiusmodi repetitio est approbatio prioris vinculi; non alicuius noui constitutio; & ignorantia seu error tollit voluntarium; ac proinde impedit ne firmiter amplius quam sint. Nauar. & Lessius supra & Sanchez 30. num. 43. Quapropter tunc vota confirmata censentur, quando vouens conscius infirmitatis priorum votorum se obligare vult firmiter, & irrenouabiliter, vel vult se obligare, ac si nunquam obligatus esset. Quia haec voluntas aequaleat nouae voti emissioni. Idem esset si immemor prorsus priorum votorum ea denuo emitteat, quia est emissio omnino a priori impendens. Sic Lessius, Nauar. & Sanchez locis allegatis.

11. Rursus ad perfectam praedictae doctrinae intelligentiam proponit Sanchez dicto cap. 30. a num. 46. aliquot difficultates. Prima; an votum impuberis post pubertatem commutatum propria vel Superioris auctoritate in opera personalia possit irritari a parente? Cui difficultati respondeo cum eodem Sanchez num. 48. Nequaquam posse. Quia nec potest votum in impubertate emissum, vt ipse quod est per commutationem extrinsecum; neque subrogatum, quia subrogatum emissum non est ab homine imbecillitate iudicij habente, sed ab homine qui in emissione voti personalis est sui iuris. Neque obstat subrogari priori voto tempore impubertatis factum, vt inde colligas eadem conditiones habere debere iuxta regul. subrogatum sapit naturam eius cuius loco subrogatur. leg. vnica Cod. de rei vxoria actione. Quia hoc intelligi debet rebus in eodem statu permanentibus, quod in praesenti non contingit; cum votum subrogatum emittatur tempore habili ad firmiter vouendum, & illud cuius loco subrogatur emissum fuerit tempore inhabili. Alias seruo commutante votum praedictae domino in opera non praedicta possit a domino hoc secundum votum irritari vt ipse subrogatum priori quod ipse Dominus irritare poterat. Et votum ieiunij & orationis quod fuit a Pontifice subrogatum loco castitatis promissa, esset Pontifici referuatum: sicut votum casti-

tatis, quae nullatenus sunt admittenda.

12. Verum quia potest vouens relicta materia subrogata ad prioris obligationem redire. Quia commutatio est fauor vouenti factus; & fit sub eo onere & conditione, quod subrogati obligatio acceptetur & retineatur; est dubium; an ob commutationem & subrogationem factam impediantur patet ab irritatione, quam poterat facere illius voti, quod fuit commutatum & subrogatum? Distinguit Sanchez num. 47. Si vouens (inquit) conscius fuit, quando acceptauit commutationem, posse illius voti in impubertate emissi irritationem a parente impetrari, censendum esse votum confirmatum nec amplius irritabile esse. Quia acceptando commutationem videtur velle denuo in priori obligatione persistere; tamen quoad diuersam materiam. Siquidem remediis facilius vt poterat ad se eximendum ab illa obligatione: Secus vero est si ignarus fuit huius irritationis remedij. Ceterum credo verius siue ignarus siue conscius fuerit irritationis remedij posse a parente irritari; ac si nulla commutatio praecessisset vt ipsemet Sanchez quod inferius num. 49. docet. Quia acceptans commutationem non intendit prius votum, quod commutatum firmare; sed intendit illius obligationem susceptione minoris obligationis extinguere. Ergo acceptatione commutationis nulla potuit voto priori firmitas accrescere. Ergo aequè irritabile est, ac si nunquam commutatio praecessisset.

13. Secunda difficultas est de voto ab impubere emisso implendo post pubertatem vel sub conditione contingente tempore pubertatis; an inquam hoc votum sit a parente irritabile? Quia in re Sanchez a num. 50. multiplex videtur distinctio; si votum (inquit) est absolutum, & eius executio in tempore pubertatis differat, vt si impubes voueat se ingressurum religionem, cum pubes fuerit; poterit a parente irritari; quia illud votum absolute est ab impubere emissum neque pubertas illius naturam immutat sed signat executionis tempus. Idem dicit Sanchez & bene de voto impuberis emisso sub conditione implenda tempore pubertatis pendente tamen a voluntate alterius, vt si impubes voueret religionem; si Deus cum aliquo beneficio tempore pubertatis afficeret, quia executio illius conditionis non ponit, obligationem, sed ab obligatione antea posita purgat conditionem. Verum si votum emissum sit sub conditione non penam pendente a voluntate vouentis vt si impubes voueret rosarium recitare quoad Virginis imaginem inuiseret, & post pubertatem imaginem visitaret memor prioris voti, a firmat Sanchez non posse tale votum rosarii a parente irritari. Quia censendum est post pubertatem emissum; eo quod ex se nullam inducatur obligationem, sed tota obligatio arbitrio vouentis remittebatur, qui liber erat ad ponendam, vel non ponendam conditionem. Igitur apponens liberè conditionem censendus esse velle obligari, & votum antea factum approbare, & quasi denuo emitte. Quod intelligendum est (inquit Sanch.) dicto cap. 3. num. 53. sub duplici limitatione. Prima; si ex appositione illius conditionis votum integrè esset completum. Nam si restaret completum, eo quod conditio haberet tractum successum pro illa parte qua completum esset, posset irritari. Quia pro illa parte est votum in impubertate factum neque; appositione conditionis firmatum. Secunda; vt apponatur conditio ex affectu directo ad rem promissam. Nam cum confirmari voti noam exigat circa illud voluntatem, si conditio apponitur non ex animo confirmandi; votum se aliud, votum non manet firmatum, vt si visitares Virginem non animo contrahendi obligationem rosarii, sed curiositatis aut recreationis causa, quod a fortiori procedit cum obligatio voti apponitur in penam conditionis appositae. Nam tunc non apponitur conditio ex affectu contrahendi obligationem sed potius ex dispensentia filij. Ergo appositio talis conditionis non est voti firmatio.

14. Ex quo inferit Sanchez si impubes voueret religionem in penam si iuferis, vt pubes factus ludis memor promissionis factae, votum religionis non firmas, sed irritabile manet a patre, ac si conditio in impubertate esset appositae, Quia non fuit appositae ex affectu contrahendi obligationem, sed potius ex illius dispensentia. Haec vltima limitatio, (est probabilis sit ob tanti viri auctoritatem) mihi non probatur, sed verius credo, votum illud religionis manere firmum; ac si in pubertate esset emissum, quia appositio voluntaria conditionis absolue & efficaciter approbat votum & vis illius obligationem subire, (esto per simplicem dispensentiam contrarium velis) quia vis efficaciter conditionem, cui est obligatio necessaria annexa. Tota autem firmatio voti in appositione conditionis consistere debet, quia inde nascitur obligatio. Non in affectu vel dispensentia rei promissae, qui est per accidens conditioni appositae & consequenter rationi firmali determinandi obligationem.

15. Tertia difficultas est; an votum emissum post pubertatem, non petendi irritationem voti in impubertate emissi sit illius confirmatio? Cui difficultati Sanch. num. 55. respondet, voto praesens non petendi irritationem votum non firmari. Quia non excluditur irritatio propria sponte a superiore, vel ad petitionem alterius concedenda. At si votum sit non petendi irritationem

irritatione, irrationem excludi, & votum firmari: quia hoc voto tacite intendi vovens perpetuo obligari, & irrationi non subiacere. Placet mihi haec decisio. Nam voto non petendi irrationem non immutatur votum; cum non veretur circa illius obiectum. At voto non vendi irratione votum factum immutatur, & aliud denud emittitur. Nam quid aliud est votum non vendi irratione, nisi votum exequendi rem promissam; tamen huius promissionis irrationem habes? Sed sub hac circumstantia antea obligatus non eras. Ergo quamvis cesset prius votum irratione, non cessat hoc votum non vendi irratione denud superadditum, & irrationi non subiectum; sicut non cessat directè votum non petendi irrationem, tamen irratio prioris voti fiat.

16. Quarta & vltima difficultas est de voto disunctiuo & indeterminato vt si promittas religionem vel castitatem & post pubertatem determines castitatem; vel si promittas icinuate vno die mensis & post pubertatem diem determines, an eo ipso cessaris prius votum confirmare? Et questio procedit de determinatione, à qua non potes resiliere, quod non fit per propositum sed per votum. Nam si solum propositum haberes, vnam partem disuncti exequendi, votum factum non firmas, sed illud immutatur relinqueres. Facta ergo determinatione per votum, credo hoc votum non manere irritabile. Quia est post pubertatem nouiter emissum. Votum enim sub disiunctioe & determinatione antea factum cessat continuatione, seu determinatione huius noui voti; ac proinde non manet capax irrationis, votum vetò, quoad exequendam vnam partem disuncti determinatus es, nouiter est emissum; quia nouum habet obiectum; & est emissum post pubertatem. Ergo est incapax irrationis. Sanch. l. 4. de voto c. 30. num. 57. & 59. Hanc doctrinam limitat Sanch. num. 38. vt non procedat, si ignarus vel prorsus immemor potestatis irritandi prioris voti determinationem feceris. Quia non es censendus exclusisse remedium, cuius ignorantia vel obliuio fuit. Sed non placet limitatio; quia haec solum habere possit locum casu, quo prius votum disunctiuum & indeterminatum maneret. At noui voti determinatione cessat. Ergo cessat quidquid irritabile est. Adde est ex vi prioris voti obligatus esse vnam partem disuncti eligere; non tamen ex vi illius obligatus eras, te astingere ad vnum determinatè eligendum. Ergo haec noua obligatio vt pote liberè assumpta in pubertate subiecta non manet irritandi; tamen cum ignorantia pubertatis irritandi prioris voti assumpta fuerit.

§. IV.

An extendatur irritatiua potestas ad vota emissa tempore subiectionis, implenda tamen subiectione dissoluta.

SUMMARIUM.

1. Duplex sententia proponitur, & tertia distinctione utrens approbatur.
2. Quid dicendum de voto filij puberis, uxoris, & serui quod ex se vel ex intentione vouentis perpetuum est? Affirmat Sanch. penitus irritare posse. Contrarium est probabilius.

1. In hac questione Sanch. l. 4. sum. c. 29. Triplicem sententiam pluribus Doctoribus patrocinatam refert. Prima negat cuiuslibet superiori hanc potestatem. Quia spectatò tempore, pro quo votum obligat cui videtur attendendum, nec voluntas vouentis nec materia promissa subiectionem habent. Secunda, cuiuslibet superiori hanc potestatem concedit. Quia est voluntas vouentis, & materia promissa, spectatò tempore pro quo votum obligat non habent subiectionem. At illam habent tempore quo obligatio contrahitur; & cum haec obligatio in consilio superiore fiat, in cuius grauen & irreuerentiam cedit, potest ergo ab illo irritari. Tertia sententia (cui ipse Sanch. tanquam probabiliori adhaeret et si duae praecedentes reputet probabiles) distinctione vitur de subditis plenè superiori subiectis quoad voluntatem, vel quoad solam materiam promissam. Si subditi sunt plenè quoad voluntatem; & horum vota est in tempus libertatis referantur, poterit superior irritare. Quia ratione poterit irritare superior vota religiosi emissa in tempus quo à subiectione fuerit liber, & pater, vel tutor vota filij impuberis relata in tempus pubertatis. Quia horum voluntas plenè est superioribus subiecta; ac proinde obligari non poterit nisi cum superiorum depèndentia. Si vero subditi sint quoad materiam promissam tantum, horum vota relata in tempus libertatis nullatenus superior irritare poterit. Quia sibi non prauidicant. Quocirca nec vir irritare poterit uxoris vota, nec pater filij puberis, nec Dominus serui im-

plenda tempore libertatis. Quia facta pro eo tempore nullum afferunt prauidicium. Placet mihi haec sententia.

2. Solum est difficultas de voto emisso à filio pubere, ab uxore, à seruo, quod ex se vel ex intentione vouentis perpetua est; an possit irritari à parente à marito, à Domino? v.g. vult filius pubes, vxor, seruus elemosynam quotidie se datum vel quotidie recitatum, vel omnibus sextis feriis suae vitae icinaturum, dubium est; an haec vota possint à parente à marito, à domino penitus irritari? Affirmant Sanch. d. l. 4. sum. c. 29. n. 7. Mouetur, quia haec vota aequè libertatis ac subiectionis tempus afficiunt; ac proinde irratione perfecta capacia sunt. Contrarium dicendum existimo cum Lessio l. 2. c. 40. dub. 14. num. 86. in 2. edit. Bonacin. disp. 4. g. 2. punct. 7. §. 2. circa fin. Quia supradicti domini solum irritare vota subditorum possunt quatenus sibi prauidicant. Sed illa vota solum dominis prauidicant possunt quoad materiam contingentem tempore subiectionis; non autem postea. Ergo solum quoad illam partem suspendere vota possunt. Neque obstat, haec vota aequè libertatis ac subiectionis tempus afficere. Quia afficiunt illud diuisibiliter; est enim materia illis promissa diuisa singulis diebus correspondens, ac proinde secundum partem implendam tempore subiectionis suspendi possunt manentibus firmis quoad partem tempore libertatis implendam. Alias votum castitatis emissum ab uxore irritari possit à viro, ita vt soluto matrimonio nulla illius esset obligatio. Quod est omnino falsum vt satis colligitur ex cap. quidam & cap. placet de conuersatione conuictorum.

§. V.

An extendatur irritatiua potestas ad vota emissa tempore quo vouentes erant sui iuris?

SUMMARIUM.

1. Non extenditur ad haec vota directè potestas bene indirectè.
2. Proponitur quaedam obiectio & soluitur.
3. Vota uxoris ante matrimonium emissa non irritantur à marito, sed suspenduntur quatenus sibi prauidicauerint, & idem est de seruis.
4. Quid dicendum de votis conditionalibus emissis tempore libertatis quorum conditio tempore seruitutis impletur?

1. Respondeo potestas irritatiua directè nequaquam extenditur neque extendi potest ad vota emissa tempore quo vouentes erant sui iuris, bene tamen indirectè & suspensiuè. Conclusio communis est etiam à paucis tradita sub his terminis. Ratio est. Quia ea sola vota irritare Superior potest quae sub eius beneplacito fuerint emissa. Sed vota superiorum non habent sub nullius beneplacito emittuntur. Ergo non sunt capacia directè irrationis. Quod vero indirectè irritari possunt, est manifestum. Quia virtute potestatis dominatiuae superuenientis impeditur superior potest executionem votorum sibi prauidicantium, in qua suspensione irritatio indirectè consistit.

2. Dices superior religiosus irritare potest vota à religiosi in saeculo emissa, & tutor signatus pupillo eius vota emissa tempore, quo carebat parente & tutore. Ergo potestas irritatiua directè extendi potest ad vota emissa tempore quo vouentes sunt sui iuris. Ob hanc rationem non videtur improbabile vota filiorum, qui plenè efficiuntur subditi, irritari directè à superioribus posse. Nam esto non fuerint emissa sub tacita conditione absoluta beneplaciti superioris; quia nullus aderat superior; fuerint tamen emissa ex iuris interpretatione sub conditione beneplaciti superioris, si existeret. Quod certe videtur necessarium in pupillo vouente, dum caret parente & tutore, vt hac ratione eius imbecilli iudicio & diminutè discretioni prouideatur. Lessio l. 2. c. 40. dub. 15. num. 93. in 2. edit. Ceterum quia communis sententia firmat nulla ratione vota emissa tempore libertatis irritare directè posse à potestate dominatiuae superueniente, sed solum suspendi; respondeo supradictae obiectio; & superiorum religionis non irritare vota religiosi in saeculo emissa, quia professione religionis tanquam solutione illorum perfectissima extinguuntur. Quod si ea religiosus tempore professionis approbauerit, & in eis persistere voluerit, irritari poterunt à Praelato. Quia sunt tempore subiectionis emissa; vota vero pupilli seu minoris nemini subiecti suspendi, sed non irritari poterunt à tutore vel curatore superueniente. Quia nullibi est cautum, eos habere potestatem ea vota directè irritandi; & potestate indirectè sufficienter prouidere possunt pupilli seu minoris administrationi.

3. Ex his inferretur; vota uxoris tempore libertatis emissa suspendi à marito posse quatenus sibi prauidicauerint & non aliter.